

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.023.03.2015
P/15/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/022 – Działalność ośrodków innowacji
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Sławomir Kierat, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 98341 z dnia 13 stycznia 2016 r. 2. Jacek Kalas, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98342 z dnia 13 stycznia 2016 r. 3. Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98332 z dnia 7 stycznia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 2-7)
Jednostka kontrolowana	TARR Centrum Innowacyjności sp. z o.o. w Toruniu, ul. Włocławska 167, 87-100 Toruń ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Daniel, Prezes Zarządu ² (dowód: akta kontroli str. 8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność TARR CI w zbadanym zakresie, w okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2013-2015.

Spółka prawidłowo wypełniała zadanie statutowe, którym była realizacja projektu „Rozbudowa i rozwój działalności Toruńskiego Parku Technologicznego”⁴ w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013⁵ oraz prowadzenie, w oparciu o wytworzoną infrastrukturę, ośrodka innowacyjności.

Zrealizowany przez TARR CI Projekt wpłynął na wzmocnienie specjalizacji Toruńskiego Parku Technologicznego w zakresie technologii informatycznych. Założone cele oraz wskaźniki produktu i rezultatu zostały osiągnięte. Realizacja Projektu odbyła się zgodnie z harmonogramem, a w jej wyniku powstało Exea Data Center – jedno z pierwszych w Polsce centrum przetwarzania danych spełniające najwyższe wymogi bezpieczeństwa, potwierdzone stosownym certyfikatem. Efektem realizacji Projektu było także utworzenie Exea Smart Space – inkubatora nowych technologii. Potencjał, którym TARR CI dysponowało dzięki realizacji Projektu, pozwolił na powstanie dziewięciu przedsiębiorstw oraz utworzenie 152 nowych miejsc pracy. Spośród funkcjonujących 40 lokatorów 97,5% stanowili przedsiębiorcy innowacyjni.

Na podkreślenie zasługuje stosowanie przez Spółkę dobrych praktyk i standardów dotyczących m.in. równego traktowania lokatorów oraz monitorowania ich potrzeb. Lokatorów dobierano kierując się przede wszystkim tym, czy prowadzą działalność innowacyjną lub wdrażają nowe technologie. Posiadane przez TARR CI powierzchnie

¹ Dalej „TARR CI”, „Spółka” lub „Beneficjent”.

² Dalej „Prezes”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dalej: „Projekt”.

⁵ Dalej: „POIG”

użytkowe przeznaczone na prowadzenie działalności przez przedsiębiorców zostały w całości rozdysponowane.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Funkcjonowanie TARR CI jako ośrodka innowacji⁶

Opis stanu
faktycznego

Spółka została założona w dniu 18 sierpnia 2011 r. w celu realizacji Projektu oraz prowadzenia w oparciu o wytworzoną infrastrukturę ośrodka innowacyjności. Spółka została zawiązana przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą w Toruniu⁷, która objęła wszystkie udziały w TARR CI. Kapitał zakładowy Spółki wynosił 8 693 tys. zł⁸. Zgodnie z aktem założycielskim TARR CI, wygospodarowany zysk netto, po pomniejszeniu o odpisy obowiązkowe, Spółka winna przeznaczać wyłącznie na prowadzenie działalności związanej z realizacją Projektu. Spółka działała na terenie Toruńskiego Parku Technologicznego⁹.

(dowód: akta kontroli str. 9-36)

1.1. Standardy działania i dobre praktyki stosowane przez OI

1.1.1. TARR CI nie posiadało aktualnej strategii działania w formie odrębnego dokumentu zatwierdzonego przez właściwy organ. Funkcję strategii spełniało Studium wykonalności Projektu, z uwzględnieniem zadania rozszerzającego „Zwiększenie potencjału Centrum Przetwarzania Danych dla świadczenia i rozwoju innowacyjnych usług IT oraz utworzenie inkubatora innowacyjnych przedsiębiorstw informatycznych – etap II”. Działania podejmowane przez TARR CI wpisywały się w Strategię Rozwoju TARR SA do roku 2020¹⁰. Dotyczyło to udostępniania przedsiębiorcom nowoczesnych technologii informatycznych w ramach Centrum Przetwarzania Danych Exea Data Center utworzonego przez TARR CI i przeznaczonego do świadczenia usług w technologii cloud computing¹¹ oraz działalności Inkubatora nowych technologii Exea Smart Space, utworzonego w ramach TARR CI, przeznaczonego dla nowych firm i start-upów¹² z szeroko rozumianej branży ICT¹³&mobile. Strategia zawierała elementy wskazane w publikacji „Standardy działania i dobre praktyki w ośrodkach innowacji”¹⁴ Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce.

(dowód: akta kontroli str. 319-324, 895-909)

⁶ Zwany również ośrodkiem innowacyjności, dalej: „OI” – jednostka zajmująca się promocją i inkubacją innowacyjnej przedsiębiorczości, dostarczaniem usług wsparcia do małych firm i aktywizacją regionów peryferyjnych lub dotkniętych kryzysem strukturalnym.

⁷ Dalej: „TARR SA”.

⁸ Według stanu na 31 grudnia 2015 r.

⁹ Dalej: „TPT”.

¹⁰ Przyjęta przez TARR SA w dniu 23 lutego 2015 r.

¹¹ Chmura obliczeniowa (ang. cloud computing) – model przetwarzania danych oparty na użytkowaniu usług dostarczonych przez usługodawcę (wewnętrzny dział lub zewnętrzna organizacja). Funkcjonalność jest tu rozumiana jako usługa (dająca wartość dodaną użytkownikowi) oferowana przez dane oprogramowanie (oraz konieczną infrastrukturę). Oznacza to eliminację konieczności zakupu licencji czy konieczności instalowania i administracji oprogramowaniem. Konsument płaci za użytkowanie określonej usługi, np. za możliwość korzystania z arkusza kalkulacyjnego. Nie musi dokonywać zakupu sprzętu ani oprogramowania – wg https://pl.wikipedia.org/wiki/Chmura_obliczeniowa.

¹² Start-up – przedsiębiorstwo lub tymczasowa organizacja stworzona w celu poszukiwania modelu biznesowego, który gwarantowałby jej rozwój. Przedsiębiorstwa te mają zwykle krótką historię, są w fazie rozwojowej i aktywnie poszukują nowych rynków – wg <http://pl.wikipedia.org/wiki/Start-up>.

¹³ ICT – Technologia ICT - skrót od ang. Information and Communication Technologies. Pojęcie technologii ICT obejmuje szeroki zakres wszystkich technologii umożliwiających manipulowanie i przesyłanie informacji. W zakres pojęciowy technologii ICT wchodzi wszystkie media komunikacyjne (Internet, sieci bezprzewodowe, sieci bluetooth, telefonia stacjonarna, komórkowa, satelitarna, technologie komunikacji dźwięku i obrazu, radio, telewizje, itp.) oraz media umożliwiające zapis informacji (pamięci przenośne, dyski twarde, dyski CD/DVD, taśmy, itp.), a także sprzęty umożliwiające przetwarzanie informacji (komputery osobiste, serwery, klastry, sieci komputerowe, itp.). Dodatkowo technologie ICT obejmują także całą gamę aplikacji informatycznych oraz złożonych systemów IT umożliwiających realizację przetwarzania i przesyłania danych na wyższym poziomie abstrakcji niż poziom sprzętowy – wg. Załącznika nr 1 do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej; Słownik Pojęć.

¹⁴ <http://www.sooipp.org.pl/standardy-dzialaniaioip>

Celem Projektu był wzrost innowacyjności przedsiębiorstw dzięki nowoczesnym usługom i infrastrukturze. Cele szczegółowe wynikały z potrzeb grup docelowych - dostawców usług w modelu cloud computing (przedsiębiorców), tj.:

1. stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności zaawansowanych usług IT¹⁵ oraz nowoczesnych powierzchni technologicznych dla wysokospecjalizowanych innowacyjnych przedsiębiorstw;
2. wsparcie procesów transferu wiedzy oraz komercjalizacji, wdrażania i upowszechniania innowacyjnych usług i produktów, w szczególności w sektorze IT;
3. upowszechnienie wiedzy o nowoczesnych usługach IT, umożliwienie przedsiębiorcom świadczenia zaawansowanych usług IT wymagających szczególnego poziomu bezpieczeństwa;
4. udostępnienie przedsiębiorcom usług teleinformatycznych dostarczanych w modelu *cloud computing* o wyższym poziomie dostępności;
5. ułatwienie startu oraz prowadzenia działalności gospodarczej innowacyjnym przedsiębiorcom z sektora IT poprzez zmniejszenie barier wejścia na rynek przedsiębiorców tego sektora dzięki utworzeniu Inkubatora nowych technologii;
6. zwiększenie jakości i bezpieczeństwa świadczonych usług IT¹⁶.

Cele Projektu miały zostać osiągnięte dzięki:

- a) powstaniu odpowiedniej infrastruktury w postaci Centrum Przetwarzania Danych¹⁷, niezbędnej dla wdrażania innowacyjnych usług outsourcingowych IT;
- b) osiągnięciu poziomu bezpieczeństwa potwierdzonego wymaganymi certyfikatami oraz podniesieniu poziomu dostępności wskazanych usług;
- c) powstaniu odpowiedniej infrastruktury w postaci Inkubatora nowych technologii.

(dowód: akta kontroli str. 57-215, 636-637)

AFNOR Certification¹⁸ poświadczył, że system zarządzania wdrożony przez TARR CI w zakresie świadczenia usług w modelu cloud computing, usług serwerów, itd. działał zgodnie z wymaganiami ISO 22301:2012¹⁹ oraz ISO/IEC 27001:2013²⁰.

Uptime Institute Professional Services poświadczył spełnienie przez CPD odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, przyznając certyfikaty: 26 sierpnia 2014 r. – Tier III Certification of Design Documents (dostosowanie proceduralne, projektowe) oraz 2 listopada 2015 r. – Tier III Certification of Constructed Facility (dostosowanie infrastrukturalne).

(dowód: akta kontroli str. 216-221)

1.1.2. Zarządzeniem Zarządu TARR CI z 15 listopada 2012 r. wprowadzono „Regulamin naboru i funkcjonowania podmiotów w budynku Centrum Innowacyjności²¹ na terenie Toruńskiego Parku Technologicznego”²². O najem powierzchni w budynku CI mogły się ubiegać następujące podmioty: (a) przedsiębiorcy działający w szczególności w sektorze IT, (b) przedsiębiorcy o dużym potencjale wzrostu, planujący wdrożenie innowacji lub wdrożenie nowych produktów lub usług, (c) inne podmioty, których ulokowanie w budynku CI

¹⁵ Technologia informacyjna, infotechnologia (ang. *information technology*, IT) – całokształt zagadnień, metod, środków i działań związanych z przetwarzaniem informacji.

¹⁶ Cele od 4) do 7) wyznaczono dla zadań rozszerzających.

¹⁷ Dalej: „CPD”.

¹⁸ Association Française de Normalisation.

¹⁹ Certyfikat ważny od 27 sierpnia 2015 r. do 27 sierpnia 2018 r.

²⁰ Certyfikat ważny od 29 kwietnia 2015 r. do 29 kwietnia 2018 r.

²¹ Dalej: „CI”.

²² Dalej: „Regulamin”.

przyczynia się do rozwoju TPT lub regionu kujawsko-pomorskiego. O wyborze najemców decydował Zarząd TARR CI. Najemcy z pkt. a i b byli określani jako „najemcy strategiczni”, a z pkt. c jako „pozostali najemcy”.

Wobec najemców strategicznych mogły być stosowane preferencyjne stawki najmu, stanowiące pomoc publiczną dla przedsiębiorcy. Wartość tej pomocy stanowiła różnica między odpłatnością za korzystanie z usług na warunkach rynkowych a odpłatnością faktycznie poniesioną przez przedsiębiorcę. Czas trwania najmu na warunkach preferencyjnych wynosił do 12 miesięcy. Dla pozostałych najemców nie wprowadzono takiego ograniczenia. Stawki wynajmu określał cennik. Łączna wartość pomocy de minimis udzielona przedsiębiorcom od początku działalności TARR CI do czasu zakończenia kontroli NIK²³ wynosiła 1 023,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 910-926)

Po zmianie Regulaminu w dniu 26 lipca 2013 r. okres najmu (dla najemców strategicznych) ustalany był indywidualnie w umowie najmu, przy czym nie powinien on przekraczać 36 miesięcy. Wprowadzono również nowy cennik wynajmu.

(dowód: akta kontroli str. 222-318)

Według stanu na 21 stycznia 2016 r. pomieszczenia w budynku CI zajmowało 40 lokatorów (przedsiębiorców). Badanie dokumentacji²⁴ związanej z najmem powierzchni w budynku CI przez dziewięciu lokatorów (22,5%) wykazało, że umowy najmu zostały zawarte zgodnie z Regulaminem. Deklarowana przez ośmiu przedsiębiorców działalność gospodarcza prowadzona na terenie TPT w ocenie NIK spełniała kryteria innowacyjności²⁵. Takiego kryterium nie spełniała działalność prawnicza prowadzona przez kancelarię prawną wynajmującą 100 m² powierzchni biurowej, jednak z formularza zgłoszeniowego wynikało, że firma ta zapewniała m.in. kompleksową obsługę prawną na preferencyjnych warunkach dla najemców TPT.

(dowód: akta kontroli str. 325-414)

1.2. Instrumenty stosowane przez OI w celu zachęcenia przedsiębiorców do uczestnictwa w przedsięwzięciach w obszarze nowych technologii

1.2.1. Analizy obszaru działalności OI

Zgodnie z analizą obszaru działalności OI przedstawioną w Studium wykonalności Projektu, projektowana inwestycja miała mieć oddziaływanie ponadregionalne, poprzez funkcjonowanie CPD, umożliwiającego przedsiębiorcom tworzenie oraz dostęp do zaawansowanych technologicznie innowacyjnych usług outsourcingowych w sektorze IT. Na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego Projekt miał oddziaływać poprzez:

- udostępnianie innowacyjnym przedsiębiorcom infrastruktury szkoleniowo-biurowej, coworkingowej, laboratoryjnej oraz produkcyjno-technologicznej;
- prowadzenie skoordynowanych działań promocyjnych, informacyjnych, doradczych i szkoleniowych, które miały pozwolić przedsiębiorcom dostrzec nowe możliwości i korzyści związane z wykorzystywaniem nowych technologii informatycznych, a także – poprzez działania zaadresowane do twórców nowych rozwiązań – miały ułatwić rozwój i wdrożenia nowych technologii.

(dowód: akta kontroli str. 74-75)

²³ 22 lutego 2016 r.

²⁴ Umowy najmu, formularze zgłoszeniowe.

²⁵ Działalność innowacyjna polega na opracowaniu nowej technologii i uruchomieniu na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 226).

1.2.2. Potencjał materialny, organizacyjny oraz intelektualny OI i jego wykorzystanie

TARR CI dysponował potencjałem infrastrukturalnym i kadrowym zgromadzonym w czasie realizacji Projektu. Identyfikacja oczekiwań najemców była monitorowana co sześć miesięcy w postaci formularza pn.: Karta Informacji o Najemcy, która stanowiła załącznik nr 6 do Regulaminu. W wymienionym zakresie – według wyjaśnień Prezesa – najemcy nie zgłaszali do TARR CI wniosków o dodatkowe działania.

(dowód: akta kontroli str. 319-322)

W latach 2013-2015 (III kwartały) przychody ogółem TARR CI wynosiły odpowiednio: 9 429 tys. zł, 11 401 tys. zł i 8 487 tys. zł. Najwyższą pozycję po stronie przychodów stanowiły środki otrzymane w 85% z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego²⁶ oraz w 15% z budżetu państwa, tj. odpowiednio w ww. okresach: 8 903 tys. zł, 9 356 tys. zł oraz 6 699 tys. zł. Wpływy z czynszów i innych opłat eksploatacyjnych odnotowano od 2014 r. i wynosiły odpowiednio 754 tys. zł oraz 500 tys. zł. Koszty ogółem (działalności operacyjnej) wynosiły odpowiednio: 11 393 tys. zł, 13 917 tys. zł oraz 10 030 tys. zł. W latach 2013-2015 (III kwartały) Spółka poniosła nakłady inwestycyjne w wysokościach odpowiednio 11 412 tys. zł, 8 798 tys. zł oraz 18 693 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 415-417)

W rachunku zysków i strat TARR CI za 2013 r. wykazano zysk netto w wysokości 438,1 tys. zł, a za 2014 r. stratę netto w wysokości 330,4 tys. zł.²⁷ Biegli rewidenci badający sprawozdania finansowe za ww. okresy nie stwierdzili negatywnych zjawisk i tendencji mogących zagrozić możliwości kontynuacji działalności w następnych okresach.

(dowód: akta kontroli str. 418-544)

W Studium Wykonalności Projektu zamieszczono prognozę sprawozdań finansowych (rachunek zysków i strat) obejmującą okres od 2011 do 2035 r., z której wynikało, że w większości lat prognozy (18) notowano ujemny wynik finansowy, związany z amortyzacją. Projekt został tak skonstruowany, że wymaga w kolejnych latach okresu referencyjnego dużych nakładów odtworzeniowych, które z jednej strony gwarantują trwałość projektu w długim okresie czasu, a z drugiej generują w kolejnych latach prognozy znaczne koszty amortyzacji. Zaznaczono też, że wnioskodawca mógł tak skonstruować model finansowy po stronie przychodowej, by wszystkie koszty były pokrywane, jednak takie założenie mogłoby się okazać nierealne do zrealizowania już na poziomie funkcjonowania Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 193, 911-913)

W badanym okresie Spółka dysponowała powierzchnią użytkową wynoszącą 8 729,8 m² w 2013 r. i 9 666,8 m² w latach następnych. Wynajmowane powierzchnie znajdowały się w dwóch budynkach usytuowanych na terenie TPT, z czego do wynajmu przeznaczono: 2 941,1 m² w 2013 r., 3 301,9 m² w 2014 r. oraz 3 314,0 m² w III kwartale 2015 r. (średnio 34% powierzchni użytkowej ogółem). W powyższym okresie powierzchnia użytkowa była wykorzystywana przez lokatorów na poziomie od 98,7% do 99,3%, z czego od 96,5% do 96,9% wynajmowano przedsiębiorcom innowacyjnym. Ponadto TARR CI dysponowało salami szkoleniowymi i seminaryjnymi w liczbie od czterech w 2013 r. do dziewięciu w latach następnych. Sale te były wykorzystywane w stopniu od 2% w 2013 r. do 53% w III kwartale

²⁶ Dalej: „EFRR”.

²⁷ Do czasu zakończenia kontroli NIK Zarząd nie sporządził sprawozdania z działalności Spółki za rok 2015.

2015 r. Spółka dysponowała także własnym laboratorium o powierzchni 47,2 m², którą w całości wynajmowano przedsiębiorcom innowacyjnym. Pozostała część niewynajętej powierzchni była wykorzystywana przez TARR CI na cele własnej działalności (CPD oraz część własna biurowa). Oferta TARR CI w powyższym zakresie znajdowała się na stronie internetowej OI, spełniając tym samym kryterium dostępności.

(dowód: akta kontroli str. 545-546, 910-911)

Opisany wyżej potencjał pozwolił na funkcjonowanie w latach 2013-2015 (III kwartały) odpowiednio 7, 26 i 40 lokatorów, z których większość (odpowiednio 6, 25 i 39) stanowili przedsiębiorcy innowacyjni. Firmy lokatorskie zatrudniały łącznie pracowników w liczbie: 51 w 2013 r., 134 w 2014 r. i 150 w III kwartale 2015 r., z tego odpowiednio 49, 131 i 147 była zatrudniona w firmach innowacyjnych. W tym samym okresie w TARR CI było zatrudnionych odpowiednio 54, 69 i 60 pracowników.

(dowód: akta kontroli str. 547-548)

Z badań ankietowych przeprowadzonych przez NIK wśród lokatorów TARR CI²⁸ wynikało m.in., że:

- trzech lokatorów w latach 2012-2015 wprowadziło na rynek innowacje produktowe dotyczące usług (2) i technologii (1);
- źródłem finansowania innowacji były środki własne;
- przedsiębiorcy informowali o kłopotach z ulokowaniem swoich towarów lub usług na rynku spowodowanych wysokimi kosztami dostępu do rynku, silną konkurencją cenową oraz brakiem popytu;
- wśród barier innowacyjności przedsiębiorstwa wymieniono m.in.: brak środków na badania nad nowym produktem (3), wysokie koszty wdrożenia innowacji (2), trudności w pozyskaniu środków z zewnątrz (3), słabe wsparcie innowacyjności przez Państwo (2) oraz niedostateczną informację o branży i rynkach (2).

(dowód: akta kontroli str. 549-568)

TARR CI ściśle współpracowało z TARR SA, a wynikiem tej współpracy oraz obranego kierunku rozwoju było wyróżnienie w konkursie RegioStars 2015, będącym promocją dobrych praktyk w rozwoju regionalnym. Kryteriami oceny w konkursie były innowacyjność, wpływ na gospodarkę i społeczeństwo, zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz współpraca partnerska. Projekt TARR CI wyłoniony spośród 143 zgłoszeń znalazł się jako jedyny projekt z Polski w gronie 17 najbardziej inspirujących i innowacyjnych projektów regionalnych i otrzymał wyróżnienie „Jury Mentioned”.

(dowód: akta kontroli str. 319-322, 569)

1.3. Efekty wykonywania przez OI funkcji inkubacyjnej i klastrowej oraz formy i zakres pomocy udzielanej przedsiębiorcom

TARR CI nie tworzyło klastrów przemysłowych.²⁹ Spółka pełniła funkcję inkubacyjną, której efektem było działanie 40 lokatorów, z których 22,5% stanowiły firmy nowoutworzone dzięki prowadzeniu Inkubatora Exea Smart Space. Przykładem efektów zrealizowanego modelu wsparcia (m.in. w postaci udzielonej pomocy *de minimis*) – według wyjaśnień Prezesa – jest rozwój działalności takich lokatorów, jak:

²⁸ Ankiety rozesłano do wszystkich (40) lokatorów – otrzymano 4 odpowiedzi (jeden zajmował się produkcją, a trzech usługami; dwóch zatrudniało poniżej 10 pracowników, a dwóch pozostałych – poniżej 50; trzech prowadziło działalność w okresie od roku do 3 lat, a jeden do roku).

²⁹ Działalność w tym zakresie prowadziła TARR SA.

- Geopolis sp. z o.o. – twórcy platformy GIS³⁰ w CPD;
- InsBird – twórcy aplikacji do agregacji wizytówek z wykorzystaniem technologii NFC³¹;
- Slidetorial – start-up oferujący narzędzie do automatyzacji i efektywniejszego tworzenia tutoriali (krótkich filmów szkoleniowych)³²;
- Skylable Sp. z o.o. – międzynarodowy start-up tworzący produkty związane z technologią cloud i storage³³.

(dowód: akta kontroli str. 319-320)

TARR CI nie udzielało przedsiębiorcom pomocy w zakresie preferencyjnego udostępniania infrastruktury szkoleniowo-biurowej, coworkingowej, laboratoryjnej oraz produkcyjno-technologicznej, prowadzenia działań promocyjnych, informacyjnych, doradczych i szkoleniowych, czy pozyskiwania zewnętrznych środków publicznych. Według wyjaśnień Prezesa nie monitorowano i nie posiadano kompletnych informacji na temat efektów działalności innowacyjnej najemców oraz ich powiązań z jednostkami naukowo-badawczymi. Prezes wyjaśnił ponadto, że TARR CI nie napotykało na znaczące bariery w wypełnianiu swojej misji w zakresie wspierania rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych, w szczególności w procesie realizacji Projektu, a jedynym problemem są rozliczenia finansowe dotyczące zaległej kwoty 5 144,2 tys. zł, wynikającej z ostatnich pięciu nierozliczonych wniosków o płatność.

(dowód: akta kontroli str. 319-322, 858)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

Ocena częściowa

2. Ocena realizacji projektów

2.1. Istota Projektu zgłoszonego do dofinansowania

Wnioskodawcą o wsparcie Projektu, do realizacji którego została zawiązana Spółka, była TARR SA, która 17 sierpnia 2011 r. zawarła z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości³⁴ umowę o udzielenie wsparcia Projektu³⁵. Zgodnie z umową cesji zawartą 2 września 2011 r. pomiędzy TARR SA a TARR CI z tym dniem w miejsce dotychczasowego Beneficjenta – TARR SA wstąpiło TARR CI. W związku z zawartą umową cesji sporządzono aneks³⁶ do umowy zawartej pomiędzy PARP a TARR CI, na mocy którego Projekt miał być realizowany samodzielnie przez TARR CI jako Beneficjenta.

(dowód: akta kontroli str. 37-56)

W wyniku realizacji Projektu miało powstać CPD, spełniające wytyczne i normy

³⁰ Z ang. Geographic Information Systems – Przestrzenny Wymiar Informacji.

³¹ Z ang. Near Field Communication – komunikacja bliskiego pola. Lider projektu brał udział w warsztatach w Dolinie Krzemowej. Członkowie zespołu byli również finalistami konkursu Technology Cup organizowanego przez firmę Comarch.

³² Inicjator projektu po konsultacjach z pracownikami Inkubatora i uczestniczeniu w serii wydarzeń i warsztatów zebrał zespół spośród osób na co dzień działających w Inkubatorze, pozyskał inwestora i stworzył produkt w wersji beta. W czerwcu 2015 r. zespół wygrał konkurs Startup Toruń 2015. Główną nagrodą była wizyta w San Francisco. Aktualnie Slidetorial przygotowuje się do drugiej rundy inwestycji.

³³ Jego działalność w Inkubatorze i inicjatywy o charakterze technologicznym pozwoliły twórcom projektu przedstawić swój produkt, zyskać grupę pierwszych testerów oraz rozszerzyć swoją działalność i powiększyć zespół niezbędnych programistów.

³⁴ Dalej: „PARP”.

³⁵ Nr POIG.05.03.00-00-012/11-00, dalej: „Umowa o udzielenie wsparcia”.

³⁶ Nr POIG.05.03.00-00-012/11-02, podpisany 9 lutego 2012 r.

bezpieczeństwa TIER II³⁷ wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i wyposażeniem, powierzchniami biurowo-szkoleniowymi oraz powierzchniami technologicznymi. TARR SA złożyła wniosek o wsparcie projektu 30 grudnia 2010 r. Całkowity koszt przygotowania i realizacji Projektu wynosił 74 147,1 tys. zł, a całkowita kwota wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem nie mogła przekroczyć 61 084,6 tys. zł. W harmonogramie Projektu przewidziano dwie fazy:

- przygotowania Projektu w okresie od 1 kwietnia 2009 r. do 30 czerwca 2011 r., obejmującą opracowanie niezbędnej dokumentacji, m.in: programu funkcjonalno-użytkowego, koncepcji architektonicznej; koncepcji CPD i świadczenia usług w modelu *cloud computing*;
- realizacji Projektu w okresie od 28 sierpnia 2010 r. do 31 grudnia 2013 r., obejmującą wykonanie inwestycji polegającej na budowie obiektu o łącznej powierzchni 8 233 m²; zarządzanie i promocję Projektu, wykonanie działań nieinwestycyjnych obejmujących świadczenie ww. usług przewidzianych w Projekcie.

(dowód: akta kontroli str. 570-601)

W okresie realizacji Projektu TARR CI dwukrotnie występowało do PARP o zwiększenie środków dofinansowania. Miało to związek z ogłoszeniem przez PARP naboru wniosków dla zadań rozszerzających realizowane projekty. Pierwsza runda rozszerzeń zakresów rzeczowych projektów nastąpiła w 2012 r.³⁸ W efekcie złożonego przez TARR CI wniosku w dniu 27 grudnia 2012 r. zawarto aneks³⁹ do Umowy o udzielenie wsparcia, zgodnie z którym całkowity koszt realizacji Projektu wynosił 91 100,0 tys. zł, w tym koszty kwalifikowalne 75 000 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 602-626)

W wyniku realizacji pierwszego zadania rozszerzającego m.in. powierzchnia użytkowa wybudowanych/zmodernizowanych w ramach Projektu budynków miała zwiększyć się do 9 624 m², a usługi IT Inkubatora miały być oferowane w oparciu o nowoczesną infrastrukturę CPD.

(dowód: akta kontroli str. 627-664)

Druga runda rozszerzeń zakresów rzeczowych projektów miała miejsce w 2013 r., w związku z zaakceptowaniem przez PARP niezakontraktowanej kwoty alokacji w V osi POIG. W efekcie złożonego przez TARR CI wniosku, w dniu 17 grudnia 2013 r. zawarto aneks⁴⁰, zgodnie z którym wartość wsparcia w ramach II rozszerzenia zakresu rzeczowego Projektu wynosiła 18 527,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 665-717)

W wyniku realizacji drugiego zadania rozszerzającego miał zostać podniesiony poziom bezpieczeństwa CPD oraz miało nastąpić poszerzenie bazy infrastrukturalnej dla potrzeb świadczenia wysokodostępnych usług teleinformatycznych. W wyniku obu rozszerzeń całkowity koszt przygotowania i realizacji Projektu wynosił 119 200,0 tys. zł, z tego koszty kwalifikowalne 98 600,0 tys. zł, a niekwalifikowalne 20 600,0 tys. zł. Projekt uzyskał wsparcie ostatecznie w wysokości 82 277,9 tys. zł, z tego 69 936,2 tys. zł (85%) z EFRR, a 12 341,7 tys. zł z budżetu państwa (15%). Wkład własny wyniósł 16 322,1 tys. zł. Harmonogram Projektu przewidywał jego realizację do III kwartału 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 627-664)

³⁷ Wg zaleceń The Uptime Institute.

³⁸ Pismo informacyjne PARP do Beneficjentów Działania 5.3 PO IG z 7 września 2012 r.

³⁹ Nr POIG.05.03.00-00-012/11-04.

⁴⁰ Nr POIG.05.03.00-00-012/11-06.

2.2. Uzasadnienie realizacji Projektu

Zawarte we wnioskach o rozszerzenie Projektu uzasadnienie odpowiadało kryteriom merytorycznym Działania 5.3. POIG. Wskazano m.in., że rozszerzenie Projektu:

- a) było zgodne z celami określonymi w: Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015⁴¹, Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013⁴² i w POIG⁴³;
- b) uzasadniały go takie kryteria potencjału rozwojowego obszaru realizacji Projektu, jak:
 - liczba ludności – 2 096,4 tys.,
 - liczba działających przedsiębiorstw, w tym w branży IT – 188 tys.,
 - wielkości nakładów przeznaczanych przez przedsiębiorców na działalność sfery B+R⁴⁴ – 806 600 tys. zł,
 - liczba studentów lub absolwentów szkół wyższych oraz pracowników sfery B+R w obszarach oddziaływania ośrodka – 81,4 tys.,
 - liczba działających ośrodków naukowych – 122,
 - liczba użytkowników internetu – 93,5%.

Realizacja rozszerzonego Projektu miała stanowić materialną bazę dla świadczenia usług obejmujących:

- 1) usługi udostępniania infrastruktury:
 - udostępnianie (dzierżawienie) mocy obliczeniowej w modelu *cloud computing*. Infrastruktura informatyczna CPD została zbudowana w taki sposób, że umożliwi podniesienie poziomu zabezpieczeń do poziomu Tier III;
 - dzierżawa powierzchni biurowych i technologicznych dla firm prowadzących działalność innowacyjną,
 - usługi szkoleniowe: szkolenia w zakresie komercjalizacji wyników badań naukowych,
 - szkolenia w zakresie wdrażania innowacji procesowych, marketingowych i organizacyjnych w przedsiębiorstwach związanych z wykorzystaniem nowoczesnych usług IT;
- 2) usługi doradcze – kompleksowe doradztwo biznesowe dla twórców ze środowiska akademickiego i wynalazców, w szczególności w zakresie oceny potencjalnej wartości rynkowej pomysłów naukowych, ochrony własności intelektualnej, opracowywania strategii rozwoju produktów, pozyskiwania źródeł finansowania projektów i zarządzania;
- 3) usługi informacyjne – usługi zapewniające przepływ informacji pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi o prowadzonych pracach badawczych z jednej strony i zapotrzebowaniu na określone rozwiązania z drugiej, powiązane z kojarzeniem partnerów oraz z aktywnym poszukiwaniem w regionie projektów innowacyjnych o potencjale rynkowym. Usługi te realizowane miały być w oparciu o bazę danych o innowacjach, wytworzoną i prowadzoną w ramach Projektu;
- 4) świadczenie usług inkubacji.

(dowód: akta kontroli str. 627-664)

2.3. Proces realizacji Projektu oraz jego rezultaty

2.3.1. W harmonogramie rzeczowo-finansowym Projektu⁴⁵ przewidziano siedem

⁴¹ Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.

⁴² Cel horyzontalny „Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie z sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług”.

⁴³ Cele działania: wsparcie powstawania oraz rozwój ośrodków zlokalizowanych na obszarach o wysokim potencjale rozwoju oraz tworzenie i rozwój parków naukowo-technologicznych.

⁴⁴ Badanie i rozwój.

etapów jego realizacji (harmonogram płatności):

- 1) prace przygotowawcze obejmujące okres od III kwartału 2009 r. do IV kw. 2011 r.;
- 2) realizacja inwestycji – od IV kw. 2010 r. do IV kw. 2013 r.;
- 3) zarządzanie Projektem – od III kw. 2011 r. do I kw. 2014 r.;
- 4) promocja Projektu – od III kw. 2011 r. do I kw. 2014 r.;
- 5) realizacja działań nieinwestycyjnych – od III kw. 2011 r. do III kw. 2014 r.;
- 6) realizacja działań rozszerzających cz. 1 – od I kw. 2013 r. do I kw. 2015 r.;
- 7) realizacja działań rozszerzających cz. 2 – od III kw. 2014 r. do IV kw. 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 721-731)

Realizację Projektu zgodnie z harmonogramem (aktualizowanym w związku z rozszerzeniem Projektu) potwierdziły wyniki kontroli przeprowadzonych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (12-13 grudnia 2012 r.) oraz PARP: 18-19 grudnia 2012 r. (33% rozliczenia Projektu), 24-25 czerwca 2013 r. (66% rozliczenia) i 23 listopada-31 grudnia 2015 r. (100% rozliczenia).

(dowód: akta kontroli str. 732-788)

2.3.2. Wskaźniki produktu i rezultatu Projektu oraz ich docelowe wartości zostały określone we wniosku o wsparcie oraz w studium wykonalności, które stanowiły załączniki do Umowy o udzielenie wsparcia, a także w załącznikach do kolejnych aneksów dotyczących zwiększenia finansowego i rzeczowego Projektu.

W dniu 19 lutego 2015 r. TARR CI, w odpowiedzi na pismo IZ w sprawie monitorowania wskaźników, wystąpiło o przyjęcie wyjaśnień w zakresie aktualizacji i metodologii pomiaru wskaźników. Do wyjaśnień został dołączony raport z realizacji wskaźników⁴⁶ na 31 grudnia 2014 r. z uwzględnieniem zmian wartości docelowych wskaźników produktu wynikających z przesunięcia środków pomiędzy kategoriami.

Beneficjent nie dokonywał okresowych ocen efektywności Projektu na podstawie przyjętych wskaźników. Według wyjaśnień Prezesa dokumentacja konkursowa ani Umowa o udzielenie wsparcia nie stawiały takiego wymogu. Zgodnie z postanowieniami tej Umowy, każdorazowo przy składanym wniosku o płatność wskazywano jedynie postęp w realizacji wskaźników produktu, a informację o realizacji wskaźników rezultatu przekazywano każdorazowo na prośbę IZ.

(dowód: akta kontroli str. 802-821)

2.3.3. W Sprawozdaniu merytorycznym z realizacji Projektu z 31 grudnia 2015 r. podano, że został zrealizowany jego cel główny i cele szczegółowe (określone we wniosku o udzielenie wsparcia). Realizacja celów była weryfikowana poprzez osiągnięcie efektów Projektu sformułowanych w postaci wskaźników produktu i rezultatu. Ponadto z wniosku końcowego Beneficjenta o płatność z 16 listopada 2015 r. wynikało, że wszystkie podstawowe zadania założone w Umowie o udzielenie wsparcia zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 813, 822-838)

W wyniku realizacji Projektu powstało Exea Data Center (CPD) – jedno z pierwszych w Polsce centrum przetwarzania danych spełniające najwyższe wymagania bezpieczeństwa, potwierdzone certyfikacją Uptime Institute – Tier III of Design Documents. W skład obiektu weszły cztery oddzielne komory serwerowe, mogące pomieścić 320 pełnowymiarowych szaf typu rack. Obiekt zasilany był przez dwie niezależne trafostacje energetyczne, dwa niezależne tory zasilania szaf, dwa

⁴⁵ Ostateczna wersja wg załącznika do Aneksu nr POIG.05.03.00-00-012/11-10 do Umowy o udzielenie wsparcia, obowiązującego od 16 listopada 2015 r.

⁴⁶ Zat.: „Sprawozdanie merytoryczne z realizacji wskaźników projektu „Rozbudowa (...)” z uwzględnieniem zadania rozszerzającego „Zwiększenie potencjału (...)”, dalej: „Sprawozdanie merytoryczne z realizacji wskaźników”.

niezależne systemy UPS oraz agregat prądotwórczy Cummins 2 MW. Posiadał system wczesnego wykrywania i zapobiegania wybuchowi pożaru oraz 120 minutową odporność ogniową pomiędzy komorami⁴⁷. W czasie kontroli wykorzystywana była jedna komora serwerowa (nr 1), w której zajętych było 27 szaf, a 53 szafy były wolne, co daje 66% wolnej przestrzeni kolokacyjnej. Komora nr 2 była całkowicie wolna, uzbrojona, gotowa do świadczenia usług, dostępna w 100% w każdej chwili. Komory nr 3 i 4 były nieuzbrojone, w części wyposażone, gotowe do świadczenia usług w okresie od 6 do 9 miesięcy (czas uruchomienia zależny od cyklu inwestycyjnego).

(dowód: akta kontroli str. 319-322, 839-852)

Efektom realizacji Projektu był także Exea Smart Space – inkubator nowych technologii, w którym wynajmowanych jest 13 dwu i czteroosobowych biur z pełnym wyposażeniem (w czasie kontroli wszystkie były wykorzystane), sala konferencyjna, pięć sal szkoleniowych, trzy sale spotkań⁴⁸.

(dowód: akta kontroli str. 319-322, 853-857)

Wszystkie zaplanowane dla Projektu wskaźniki produktu i rezultatu (aktualizowane w związku z rozszerzeniem Projektu) zostały osiągnięte, tj.:

a) wskaźniki produktu:

- powierzchnia wybudowanych/zmodernizowanych budynków – 9 694 m² (osiągnięto 9 694 m², tj. 100%),
- wartość wybudowanej (zmodernizowanej) infrastruktury technicznej – 51 000,0 tys. zł (osiągnięto 52 212,0 tys. zł, tj. 102,4%),
- wartość zakupionego wyposażenia – 23 000,0 tys. zł (osiągnięto 23 721,6 tys. zł, tj. 103,1%);

b) wskaźniki rezultatu:

- liczba przedsiębiorców korzystających z zakupionego wyposażenia i infrastruktury technicznej – 60 (osiągnięto 68, tj. 113,3%),
- liczba zrealizowanych usług doradczych na rzecz przedsiębiorców – 60 (osiągnięto 126, tj. 210%),
- liczba nowych miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach korzystających ze wsparcia – 130 (osiągnięto 152, tj. 116,9%),
- liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw na terenie objętym Projektem – 6 (osiągnięto 9, tj. 150%),
- liczba podmiotów (w podziale na; IOB⁴⁹/przedsiębiorcy/MSP) zaangażowanych w prowadzenie działalności wynikającej z Projektu – 1/40/40 (osiągnięto 1/50/50, tj. 100% i 125%).

(dowód: akta kontroli str. 718-720, 811-821)

We wniosku o wsparcie Projektu Beneficjent zobowiązał się do wykorzystania, w okresie realizacji Projektu, środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz usług zakupionych ze środków wsparcia wyłącznie w celach związanych z jego realizacją, a w okresie 20 lat po zakończeniu realizacji Projektu na działania związane z dalszym rozwojem ośrodka innowacyjności.

Trwałości rezultatów Projektu sprzyjała przyjęta forma jego realizacji w postaci wydzielonej spółki celowej ze 100% udziałem TARR SA. Służyć temu miały

⁴⁷ Informacje dostępne na str. www.exea.pl/data-center.

⁴⁸ Informacje dostępne na str. www.smart.exea.pl.

⁴⁹ Instytucje otoczenia biznesu – w tym przypadku TARR SA.

odpowiednie zapisy w § 1 aktu założycielskiego Spółki dotyczące celu jej zawiązania oraz przeznaczenia wygospodarowanego zysku wyłącznie na prowadzenie działalności związanej z realizacją Projektu. Dzięki realizacji Projektu powstała trwała struktura materialna i organizacyjna, podporządkowana celom w nim określonym, zlokalizowana na terenie TPT i służąca zarządzaniu wytworzoną infrastrukturą.

(dowód: akta kontroli str. 627-664)

Beneficjent zgłosił do PARP poniesione koszty kwalifikowalne realizacji Projektu w łącznej wysokości 98 600,0 tys. zł, a docelowo miał uzyskać wsparcie w kwocie 82 277,9 tys. zł (83,45% kosztów kwalifikowalnych). Do czasu zakończenia przez NIK kontroli⁵⁰ PARP nie przekazał Beneficjentowi kwoty 5 144,2 tys. zł, wynikającej z niezwyfikowanych ostatnich pięciu wniosków o płatność.

(dowód: akta kontroli str. 858)

Z wniosku końcowego Beneficjenta o płatność wynikało, że środki z otrzymanego wsparcia zostały przez Beneficjenta wykorzystane w sposób zgodny z warunkami otrzymanej pomocy, określonymi w Umowie o udzielenie wsparcia. Przeprowadzone przez PARP kontrole realizacji Projektu do etapu 66% jego rozliczenia nie wykazały nieprawidłowości w tym zakresie. W Informacji pokontrolnej z 5 lutego 2016 r. PARP nie stwierdził niezgodności realizacji Projektu z jego założeniami. Wezwał natomiast Beneficjenta do dostarczenia szeregu dokumentów oraz złożenia wyjaśnień dotyczących faktów stwierdzonych podczas kontroli, których część zakwalifikowano jako uchybienia. W dniu 22 lutego 2016 r. TARR CI przesłało do PARP odpowiedzi do zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 732-788, 822-838)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

⁵⁰ Tj. do 22 lutego 2016 r.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli. Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵¹, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Najwyższa Izba Kontroli, odstępując od formułowania wniosków pokontrolnych, nie oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa informacji, o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Bydgoszcz, dnia marca 2016 r.

Kontroler:
Sławomir Kierat
doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
Podpis

.....
podpis

⁵¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096, zwana dalej „ustawą o NIK”.